

Zsidó szimbólumok és azok előfordulása, elterjedtsége a miskolci izraelita
temetőekben

(OTDK dolgozat melléklet)

Készítette: Vanyó Márk Miklós

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

Történelem BA, 3. évfolyam

Témavezető: Heller Zsolt, egyetemi tanár

Lezárás dátuma: 2024. 01. 14.

Megjegyzés

Személyiségi jogok miatt a sírjeleken olvasható magyar nevek cenzúrázásra kerültek.

Kódnévmagyarázat

A szám minden esetben a betűk előtt szerepel és a sorszámát jelzi egy adott sírjelnek. Ez alól kivételt képez az 1RU2022 és a 2RU2022 kód, ahol a betűk előtt szereplő szám a sorszáma az adott sírjelnek, a betűk után szereplő 2022 pedig arra utal, hogy azokat a sírköveket a 2022-es bejárásom során még láttam (akkor dokumentáltam őket), a 2024-es során azonban már nem. A betűkódok viszont eltérő jelentésűek. Kérdőjel azoknál a kódoknál szerepel, ahol a sírjelen csak feltehetőleg szerepelt a lévita kancsó.

AR=avasi temető régi

A=avasi temető

H=hejőcsabai temető

RU=Róna utcai temető

RU2022=Róna utcai temető 2022

Szimbólummutató

(Ha egy adott szimbólumról ábra szerepel a mellékletben, azt jelzem)

Lévita kancsó

3A (14. ábra), 13A, 22A, 30A, 32A, 33A (1. ábra), 35A, 8H, 24H (28. ábra), 28H, 32H?. 33H? (29. ábra)

Kohaniták áldásra kiterjesztett kezei

2AR (11. ábra), 3AR (12. ábra), 11A, 19A, 20A, 21A (16. ábra), 28A, 34A (2. ábra), 10H (30. ábra), 30H, 3RU (37. ábra)

Szomorúfüz

1AR (10. ábra), 2A (17. ábra), 4A (18. ábra), 9A (23. ábra), 14A, 15A, 16A, 17A, 18A, 23A (19. ábra), 24A, 29A, 31A, 2H, 3H (32. ábra), 4H, 5H (27. ábra), 6H, 7H, 9H, 11H (3. ábra), 12H (3. ábra), 13H, 14H, 15H, 17H, 18H, 19H, 20H, 21H, 22H, 23H, 31H, 1RU2022 (35. ábra), 2RU2022, 1RU (36. ábra), 2RU

Rózsa

8A (4. ábra), 12A, 36A (20. ábra)

Gyertyatartó

1A (6. ábra), 7A (15. ábra)

Dávid-csillag (Magén Dávid)

4AR (13. ábra), 6A (5. ábra), 26A (21. ábra), 27A (21. ábra)

Száránál eltört virág

25A (22. ábra)

Bogyós ág

5A (24. ábra)

Festőpaletta

10A (23. ábra)

Virág, 4 szirmmal

16H (33. ábra)

Szőlőinda

23A (19. ábra)

Törvénytáblákra utalás

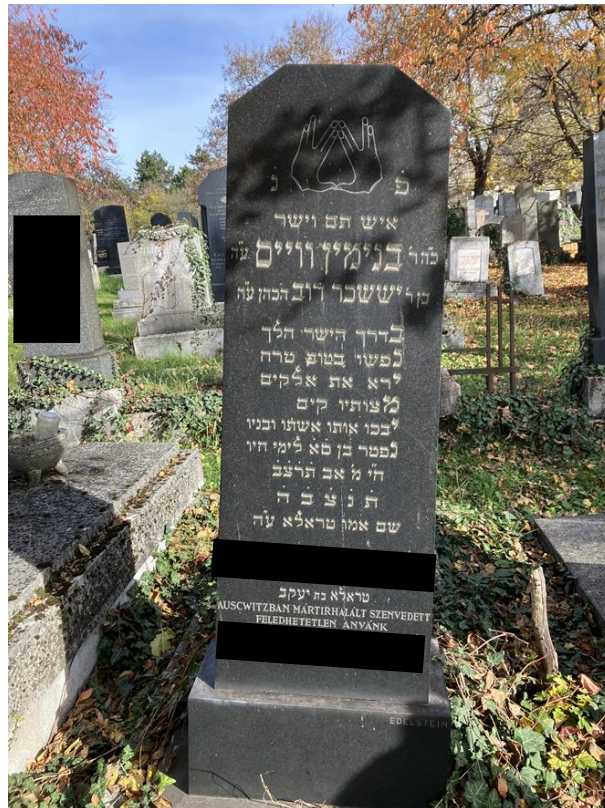
1H (31. ábra), 3H (32. ábra), 4H

Oszlopos formát mutató sírjelek

25H (34. ábra), 26H (34. ábra), 27H (34. ábra), 29H, 34H

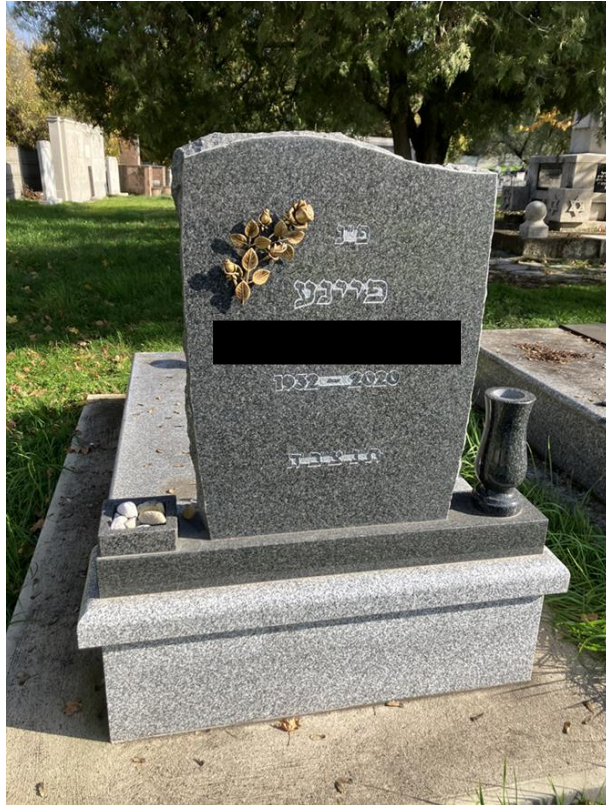
1. ábra: a 33A sírjel lévőta kancsóval

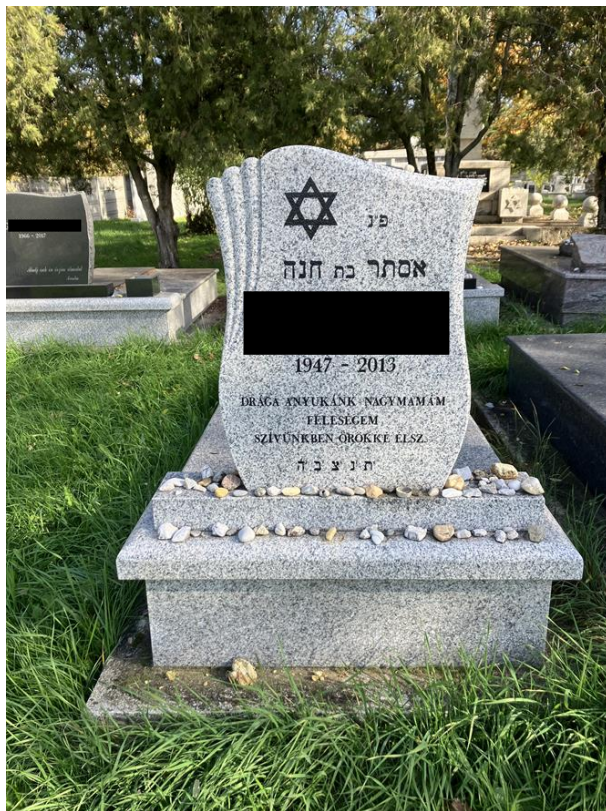
2. ábra: a 34A sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel

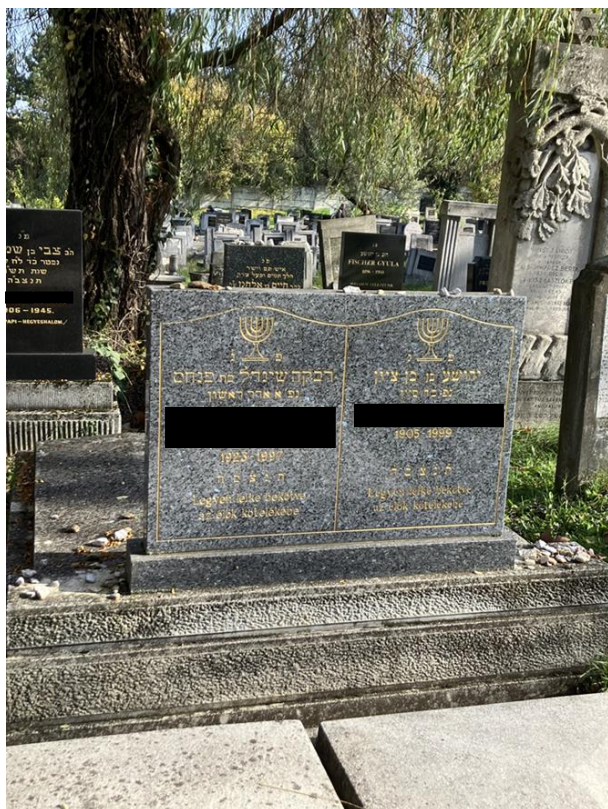
3. ábra: a 11H és 12H sírjelek szomorúfüzzel

4. ábra: a 8A sírjel rózsával

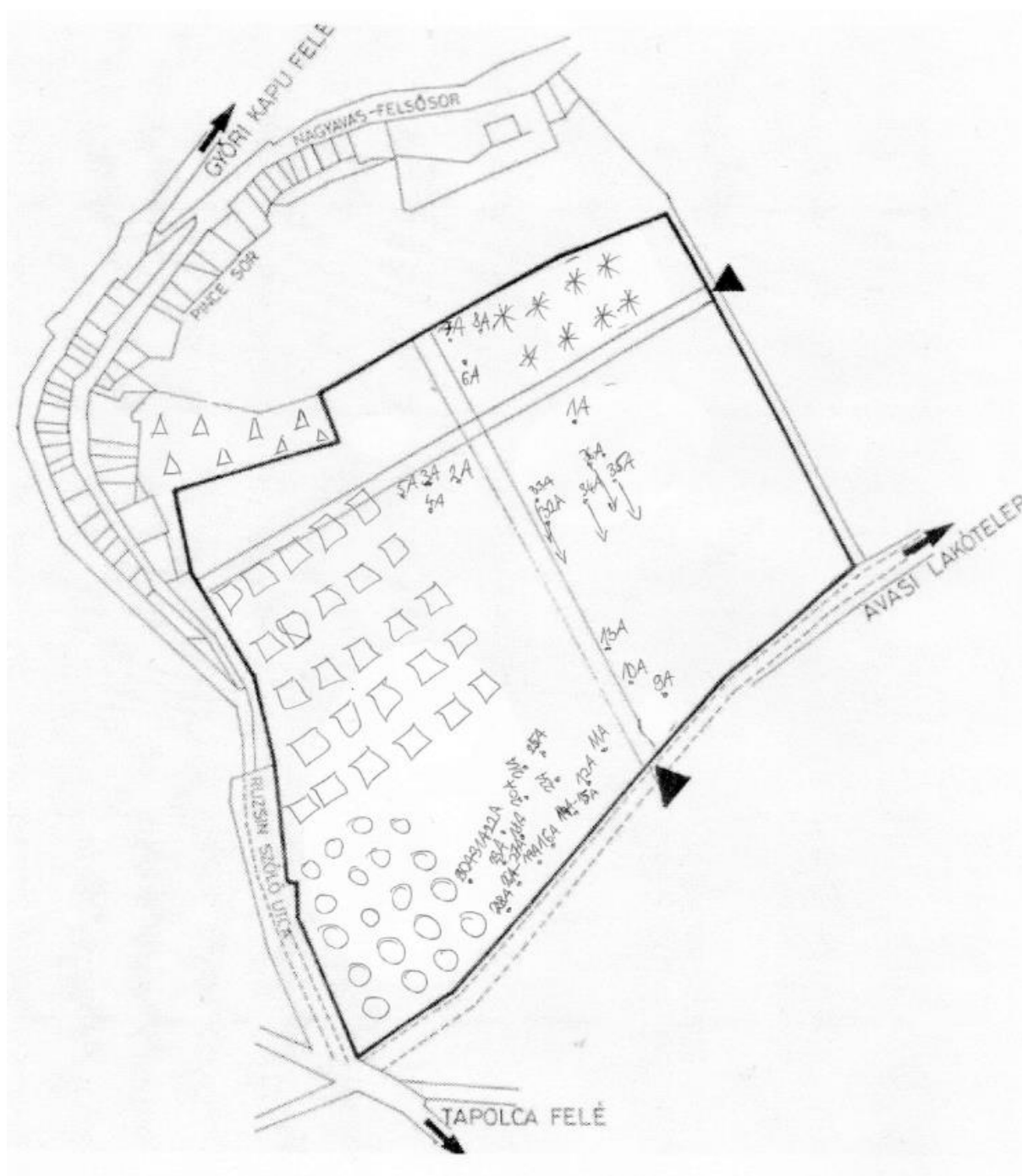
5. ábra: a 6A sírjel Dávid-csillaggal (Magén-Dávid)

6. ábra: az 1A sírjel 5 ágú (szombati) gyertyatartóval

7. ábra: az avasi temetőben levő tájékoztató tábla, rajta a temető rövid történetével és egy Dávid-csillaggal (Magén-Dávid)

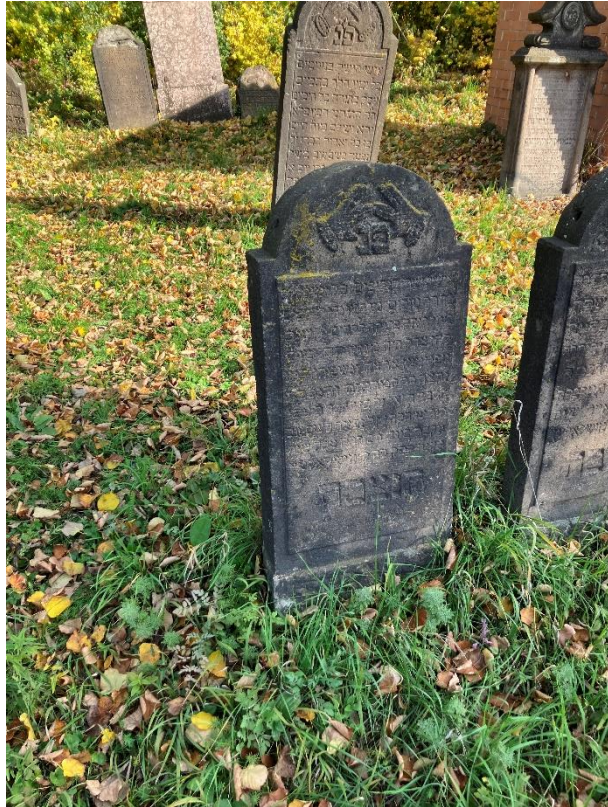
8-9. ábra: az avasi temető térképe (forrás: Barna István: Az avasi zsidótemető. „Bész Hachájim” (Az Élet háza) In: Dobrossy István (Szerk.): *A miskolci Avas. Monográfia a város jelképéről*. Miskolc, miskolci Herman Ottó Múzeum-Borsodi Nyomda, 1993. 372.), rajta megjelölve a sírjelek helyei (1A-36A), további jelmagyarázat: háromszög- hejőcsabai temető helye, kör- a temető legrégebbi része, mely csak kismértékben járható, négyzet- gazos, járhatatlan terület, csillag- emlékművek, mártírsírok, nyílak- a sírjelek valódi helyeire mutatnak

10. ábra: az 1AR sírjel szomorúfüzzel

11. ábra: a 2AR sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel

12. ábra: a 3AR sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel

13. ábra: a 4AR sírjel a Dávid-csillaggal (Magén-Dávid)

14. ábra: a 3A sírjel lévő kancsóval

15. ábra: a 7A sírjel 9 ágú gyertyatartóval (hanukia)

16. ábra: a 21A sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel

17. ábra: a 2A sírjel szomorúfüzzel

18. ábra: a 4A sírjel a szomorúfüz ágával

19. ábra: a 23A sírjel szomorúfüzzel és szőlőindákkal

20. ábra: 36A sírjel rózsával

21. ábra: a 26A és a 27A sírjelek Dávid-csillaggal (Magén-Dávid)

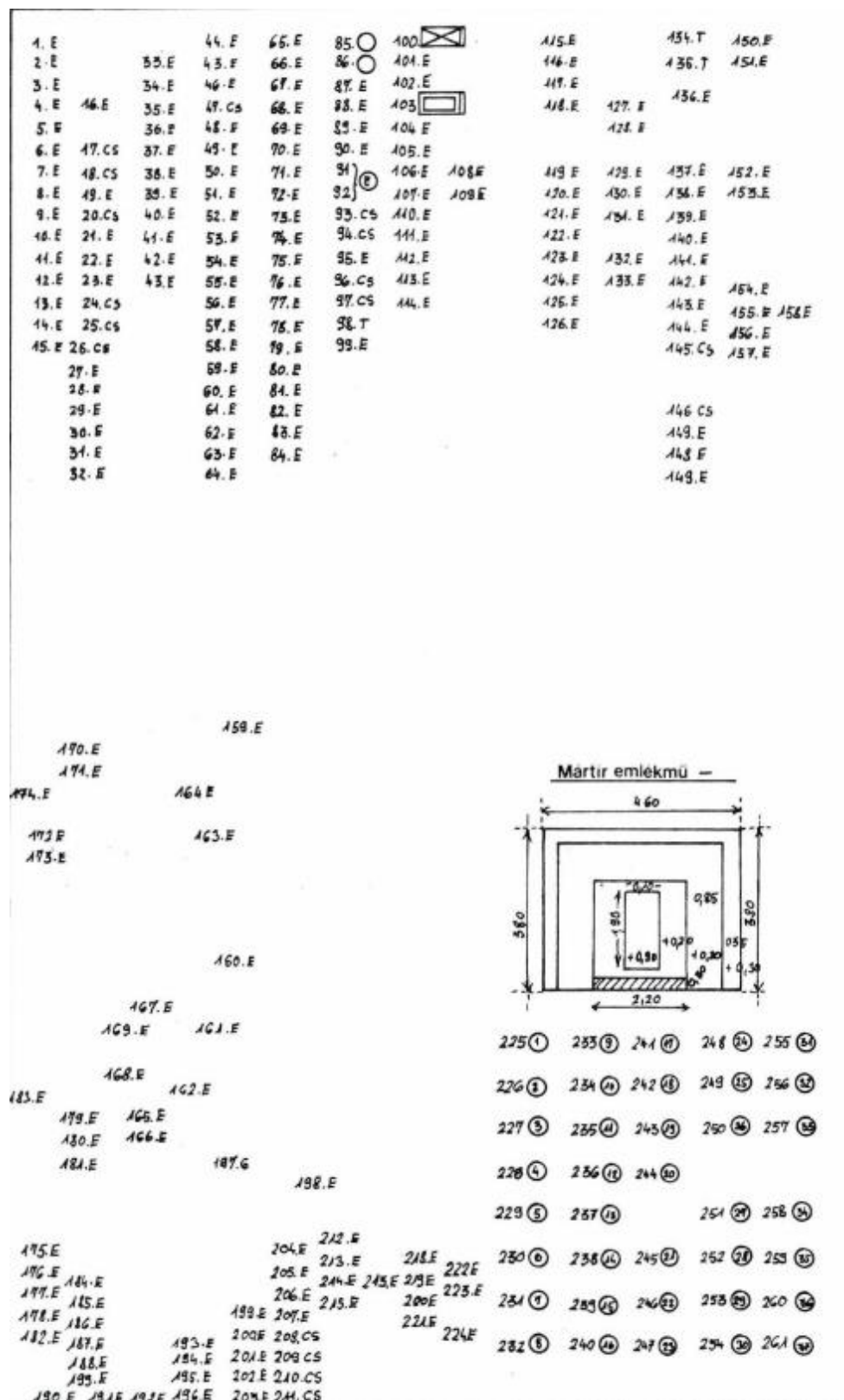
22. ábra: a 25A sírjel a száránál eltört virággal

23. ábra: a 9A sírjel szomorúfüzzel és a 10A sírjel festőpalettával

24. ábra: az 5A sírjel bogyós ággal

25. ábra: a hejőcsabai temető felmérési helyszínrajza

(forrás: Iglói Gyula: A hejőcsabai zsidótemető áthelyezése az Avasra. In: Dobrossy István (Szerk.): *A miskolci Avas. Monográfia a város jelképéről*. Miskolc, miskolci Herman Ottó Múzeum-Borsodi Nyomda, 1993. 389.)

26. ábra: a mártíremlékmű a hejőcsabai temetőből

(forrás: Iglói Gyula: A hejőcsabai zsidótemető áthelyezése az Avasra. In: Dobrossy István (Szerk.): *A miskolci Avas. Monográfia a város jelképéről*. Miskolc, miskolci Herman Ottó Múzeum-Borsodi Nyomda, 1993. 392.)

27. ábra: az 5H sírjel szomorúfüzzel

28. ábra: a 24H sírjel lévita kancsóval

29. ábra: a 33H sírjel vélhetőleg lévita kancsóval és tállal

30. ábra: a 10H sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel

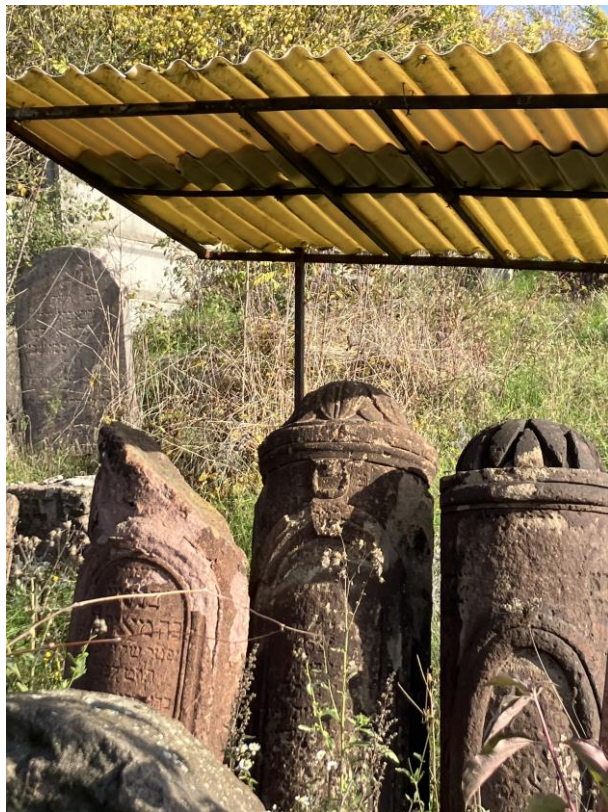
31. ábra: 1H sírjel, a felirat körberajzolva egy tetején félköríves vonallal, ami a két törvénytáblára utal

32. ábra: 3H sírjel a szomorúfüz duplán hajlított ágaival, amik a két törvénytáblára utalnak

33. ábra: a 16H sírjel virággal, aminek 4 szirma van

34. ábra: a 25H, 26H, 27H sírjelek, melyek oszlopos formát mutatnak

35. ábra: 1RU2022 sírjel szomorúfüzzel

36. ábra: 1RU sírjel szomorúfüzzel

37. ábra: 3RU sírjel a kohaniták áldásra kiterjesztett kezeivel